

PM 2017: RVII (Dnr 110-2018/2016)

Naturvårdsverkets redovisning av åtgärder för minskad nedskräpning

Remiss från Miljö- och energidepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Naturvårdsverkets redovisning av åtgärder för minskad nedskräpning” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Naturvårdsverket har avrapporterat ett regeringsuppdrag där ett antal olika frågor inom området nedskräpning har utretts. Rapporten är remitterad till Stockholms stad för yttrande.

Uppdraget gällde att utvärdera effekten av att utfärda ordningsbot vid nedskräpningsförseelse, att utreda det nationella förebyggande arbetet mot nedskräpning, att utreda vissa frågor gällande marint skräp samt att utreda och föreslå hur lagen (1998:814) om gaturenhållning och skyltning kan ändras så att kommunerna får ansvar för att beakta miljöaspekter i naturmiljöer och utföra renhållning även inom sådana områden.

Remissen finns att läsa i sin helhet på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet ha remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB som i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB. Stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret har svarat med kontorsyttranden.

Stadsledningskontoret välkomnar Naturvårdsverkets utredning och menar att det anses rimligt att ansvaret för renhållning utvidgas till att omfatta även att skador på växt- och djurliv samt naturmiljö ska undvikas samt att kommunernas ansvar för städning på allmänna platser utanför detaljplanelagd mark förtydligas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden instämmer i bedömningen att nedskräpningsboten har sin styrka i signalvärdet snarare än i hur många böter som delas ut. Miljöförvaltningen anser att det vore både problematiskt och olämpligt att införa miljöstraffavgift för nedskräpning eftersom det inte finns någon naturlig

tillsynsmyndighet för detta. Nämnden anser att det finns ett behov av att straffbelägga även mindre allvarlig nedskräpning som cigarettfimpar och godispapper eftersom dessa slängs i stor utsträckning och sammantaget har en miljöpåverkan.

Stadsbyggnadskontoret instämmer i Naturvårdsverkets bedömning att kommunernas renhållningsåtgärder idag i huvudsak utgår från att olägenheter för människors hälsa ska hindras samt att krav som kan ställas i fråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet ska uppfyllas.

Trafikkontorets åsikt är att fokus bör ligga på efterlevnaden av lagen i stället för att utöka kommunernas ansvar för städning och renhållning. Trafikkontoret anser också att de förslag som presenteras i redovisningen måste konsekvensanalyseras och utredas för att beskriva kostnader och andra effekter av förslagen innan förslagen kan bedömas.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd menar att det framgår tydligt att finansieringen är oklar tillika i vilken omfattning det eventuellt skulle drabba stadsdelen med ett utökat ansvar. Det innebär att det är svårt att ta ställning till vad förslagen innebär kostnadsmässigt och prioriteringsmässigt. Förvaltningen anser dock att den redan idag tar ett stort ansvar för renhållningen med en upphandlad funktionsentreprenad.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att det är av allra största vikt att det finns statliga medel att söka för att arbeta med attityd- och beteendefrågor. Nämnden anser vidare att det borde vara möjligt att bötfälla individer som kastar cigarettfimpar på marken då det är det allra vanligaste förekommande skräpet samtidigt som cigarettfimpar är skadliga för miljön.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att nedskräpningsboten är ett bra verktyg i arbetet mot nedskräpning och är positiva till ett utökat producentansvar som kan finansiera informationskampanjer och beteendepåverkande arbete.

Stockholm Stadshus AB är positiva till Naturvårdsverkets förslag, särskilt åtgärderna om möjlighet till bidrag för informationskampanjer och till en tydligare lagstiftning om ansvar för att ta hand om skräp. Koncernledningen menar att förslaget om utökat ansvar för renhållning utanför detaljplanelagt område samt skydd mot växt och djurliv kommer att medföra ökade kostnader för rikets kommuner.

Mina synpunkter

I Sverige är all form av nedskräpning förbjuden. Nedskräpningen i våra städer är en fråga som skapar stort engagemang. Den orsakar många negativa konsekvenser, inte bara skador på växt- och djurliv på land och vatten, utan skapar även otrevliga och otrygga miljöer. Det är en stor utmaning för landets kommuner att hålla vistelsemiljöer i natur och stad fria från skräp. Det är viktigt att påpeka att kommuner lägger ner stora resurser varje år för att hantera nedskräpning.

Naturvårdsverket har av regeringen fått i uppdrag att utreda frågan om nedskräpning och föreslå ändringar gällande straffansvar och ansvar för städning enligt lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, gaturenhållningslagen. Utredningen har även omfattat att utreda alternativa former för finansiering av städning av marint skräp.

Stadens uppfattning är att fokus bör ligga på efterlevnaden av lagen i stället för att utöka kommunernas ansvar för städning och renhållning. I annat fall riskerar signalen

till medborgarna bli att områden städas oberoende av vem som skräpat ner. I enlighet med annan miljölagstiftning bör ansvaret fortsättningsvis ligga på den som skräpar ned.

Styrkan i nedskräpningsboten ligger signalvärdet snarare än i hur många böter som delas ut och jag menar att det är viktigt att behålla nedskräpningsboten för att förenkla polisens arbete och avlasta rättsväsendet. Det vore både problematiskt och olämpligt att införa miljöskaktionsavgift för nedskräpning eftersom det, som Naturvårdsverket skriver, inte finns någon naturlig tillsynsmyndighet som skulle kunna ta hand om den uppgiften. Men jag menar att det finns ett behov av att straffbelägga även mindre allvarlig nedskräpning som cigarettfimpar och godispapper eftersom dessa slängs i stor utsträckning och sammantaget har en miljöpåverkan. Särskilt tobaksvaror som cigarettfimpar och snus har en miljöpåverkan eftersom dessa inte bara slängs på marken i stor omfattning utan dessutom innehåller giftiga ämnen som inte återfinns i annat skräp.

Stadens nya program för avfallshantering i det offentliga rummet för att öka källsorteringen i stadens parker, gator och torg, är ett viktigt steg i frågan om att minska nedskräpningen. Min ambition är att Stockholm ska vara en ren stad och att detta ska synas och upplevas av stockholmarna och besökarna i vår stad.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Naturvårdsverkets redovisning av åtgärder för minskad nedskräpning” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 9 mars 2017

DANIEL HELLDÉN

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remissen, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Naturvårdsverket har avrapporterat ett regeringsuppdrag där ett antal olika frågor inom området nedskräpning har utretts.

Uppdraget gällde att utvärdera effekten av att utfärda ordningsbot vid nedskräpningsförseelse, att utreda det nationella förebyggande arbetet mot nedskräpning, att utreda vissa frågor gällande marint skräp samt att utreda och föreslå hur lagen (1998:814) om gaturenhållning och skyltning kan ändras så att kommunerna får ansvar för att beakta miljöaspekter i naturmiljöer och utföra renhållning även inom sådana områden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholm Stadshus AB som i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB.

Stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret har svarat med kontorsyttranden.

Innehållsförteckning	Sid
Stadsledningskontoret	4
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	5
Stadsbyggnadsnämnden	7
Trafiknämnden	7
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	9
Skärholmens stadsdelsnämnd	10
Östermalms stadsdelsnämnd	10
Stockholms Stadshus AB	11

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Nedskräpning är ett fenomen som medför många negativa konsekvenser för såväl människor som växt- och djurlivet. Problemet är därför väsentligt att hantera för det hållbara samhällets utveckling. I Stockholms stads kommande avfallsplan för åren 2017-2020 har frågorna om nedskräpning och marint skräp aktualiserats. Områdena föreslås utgöra två nya delmål, med formuleringarna Nedskräpningen i stadsmiljön ska minska respektive Uppkomsten av marint skräp ska minska.

Naturvårdsverkets rapport har sin utgångspunkt i antagandet att nedskräpningen i Sverige

ökar. I Stockholm finns ingen entydigt negativ utveckling vad gäller nedskräpning. I den senaste medborgarundersökningen har tvärtom andelen nöjda inom området Rent och städad visat en positiv utveckling för staden totalt. På frågan om den svarande tycker att det är rent och städad i sin stadsdel har andel nöjda ökat från 65 procent år 2015 till 68 procent år 2016.

Stadsledningskontoret välkomnar Naturvårdsverkets utredning. Det får anses rimligt att ansvaret för renhållning utvidgas till att omfatta även att skador på växt- och djurliv samt naturmiljö ska undvikas samt att kommunernas ansvar för städning på allmänna platser utanför detaljplanlagd mark förtydligas. Konsekvenserna av den föreslagna utökningen av kommunernas ansvar har dock inte utretts tillräckligt.

Konsekvenserna för Stockholms stad torde vara marginella. Stockholm har en stor andel detaljplanlagd mark. Kontoret uppfattar inte att det i Stockholm finns otydliga ansvarsförhållanden på det sätt som det beskrivs i utredningen. I många andra kommuner råder andra förhållanden och där kan de föreslagna ändringarna sannolikt innebära betydande kostnadspåverkan.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 31 januari 2017 följande.

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Nedskräpningsboten

Miljöförvaltningen instämmer i bedömningen att nedskräpningsboten har sin styrka i signalvärdet snarare än i hur många böter som delas ut och att det är viktigt att behålla nedskräpningsboten för att förenkla polisens arbete och avlasta rättsväsendet.

Miljöförvaltningen anser att det vore både problematiskt och olämpligt att införa miljösanktionsavgift för nedskräpning eftersom det, som Naturvårdsverket skriver, inte finns någon naturlig tillsynsmyndighet som skulle kunna ta hand om den uppgiften.

Däremot anser miljöförvaltningen att det finns ett behov av att straffbelägga även mindre allvarlig nedskräpning som cigarettfimpar och godispapper eftersom dessa slängs i stor utsträckning och sammantaget har en miljöpåverkan. Särskilt tobaksvaror som cigarettfimpar och snus har en miljöpåverkan eftersom dessa inte bara slängs på marken i stor omfattning utan dessutom innehåller giftiga ämnen som inte återfinns i annat skräp. Situationen kan jämföras med situationen gällande enskilda avlopp. I det enskilda fallet uppstår ingen större miljöpåverkan men alla sammantaget blir en miljöpåverkan som inte går att bortse ifrån. Miljöförvaltningen tror dessutom att ett generellt straffbeläggande av nedskräpning kan vara en fördel både för signalvärdet och för polisens arbete eftersom det inte behöver göras någon bedömning av om nedskräpningen är tillräckligt allvarlig för att bestraffas.

Nationellt förebyggande arbete

Miljöförvaltningen har förståelse för att Naturvårdsverket anser att en ändring av finansieringen av attityd- och beteendeinsatser inte bör låsas fast i dagsläget med tanke på att frågan om ett utökat producentansvar utreds på EU-nivå.

Miljöförvaltningen anser dock att det nationella förebyggande arbetet är mycket viktigt för att stävja nedskräpning. Det är viktigt att medborgarna har den kunskap som behövs för

att förstå konsekvenserna av nedskräpning men också att de påminns om det gemensamma ansvaret för allas trivsel och miljö. Det är därför viktigt att de som arbetar med dessa frågor, oavsett i vilken form det sker, får tillräckliga resurser och förutsättningar för att kunna göra ett bra jobb. För att undvika en negativ trend gällande nedskräpningen är det viktigt med ett gediget förebyggande arbete i kombination med skarpa sanktioner.

Finansieringsformer för marint skräp

Miljöförvaltningen har inga särskilda synpunkter gällande föreslagen finansiering av strandstädning på Bohuskusten. Dock anser miljöförvaltning att frågan är bredare än bara städning av stränder och att ett större grepp måste tas, t.ex. bör utredas huruvida omhändertagandet av avfall från båtar och turister i skärgården är tillfredsställande. Miljöförvaltningen anser att det är olyckligt att Naturvårdsverket har begränsat utredningen till att enbart handla om finansieringsformer för marint skräp. Verket har därmed inte fullföljt uppdraget från regeringen i punkten 3 som även inkluderar att utreda behovet av åtgärder för omhändertagande av marint skräp.

Ändring i lagen om gaturenhållning och skyltning

Lagen bör ses över i sin helhet

Miljöförvaltningen instämmer i att det behövs en översyn av lagen i dess helhet och att de miljörättsliga delarna med fördel kunde regleras i 15 kap. miljöbalken och tillhörande förordningar och föreskrifter. Regleringen i en egen lag gör att den får ett oklart förhållande till balken och där tillhörande bestämmelser. Att lagen både innehåller reglering som faller inom Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillsynsområde och reglering som faller inom andra nämnders tillsynsområde gör regleringen onödigt rörig och svårtillgänglig.

Miljöförvaltningen instämmer även i uppfattningen om att beslut i de miljörättsliga frågor som regleras i lagen bör, liksom andra beslut inom miljöområdet, överklagas till mark- och miljödomstol. Frågan om att flytta de miljörättsliga delarna i gaturenhållningslagen till miljöbalken kräver emellertid ytterligare överväganden. Det gäller inte minst hur och mot vem tillsynen i så fall ska bedrivas. Det är också en fråga om hur man ser att klagomål på renhållningen ska hanteras, t.ex. om det ska ske genom överklagningsbara beslut m.m.

Man kan dock göra jämförelser med de stora infrastrukturprojekten där t.ex. trafikverket själva har en omfattande klagomålshantering och miljöförvaltningens tillsyn i huvudsak syftar till att säkerställa att exploatören har en godtagbar hantering av inkomna klagomål.

Skador på naturmiljö och växt- och djurliv

Miljöförvaltningen anser att det är rimligt, särskilt med hänsyn till de miljöeffekter som nedskräpningen troligtvis medför i ett längre och större perspektiv, att ansvaret utvidgas till att omfatta även naturmiljön och skador på växter- och djurliv. Det är dock inte helt klart varför en skälighetsavvägning ska göras för nedskräpning som innebär en miljöfara, men inte för den nedskräpning som innebär en olägenhet för människors hälsa liksom påverkar trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet. Samma skälighetsavvägning borde rimligen gälla för alla ingående delar.

Förtydligande gällande ansvarsfördelning.

Miljöförvaltningen håller med om att nuvarande lagstiftning är svårläst och att ett förtydligande gällande ansvarsfrågan är önskvärt. Som framgår av utredningen förekommer det att områden inte blir städade alternativt att städningen drar ut på tiden med anledning av att det råder delade meningar om vem som är ansvarig för den. Det är olyckligt om lagstiftningen är så otydlig att frågan måste processas i domstol för att en städning ska komma till stånd (se dom från Kammarrätten i Stockholm mål nr 3086-15).

Kommentarer till föreslagen lagtext

Miljöförvaltningen håller med om att lagtexten bör ses över och tycker att förslaget är ett steg i rätt riktning. Dock anser miljöförvaltningen att förslaget inte når hela vägen fram utan att ytterligare förtydliganden bör göras.

2 § 3 p. är svårläst, särskilt om den läses separat i kombination med inledningen av

stycket. Texten bör kastas om alternativt omformuleras för att göras mer lättillgänglig.

2a § kunde med fördel delas upp i flera paragrafer eftersom den dels reglerar vad som gäller där staten är väghållare och dels reglerar vad som gäller för fastighetsinnehavare. I sista stycket regleras dessutom återigen kommunens ansvar. Detta bör ses över tillsammans med utformningen av 2 § för att på ett tydligare sätt reglera kommunens ansvar.

4 § andra stycket om att dessa bestämmelser inte bör tillämpas om skyldigheten ska fullgöras av någon annan enligt lag, eller annan författning eller särskilda föreskrifter, bör väl rimligen gälla även i de fall som omfattas av 2 och 2a §§? Exempelvis så gäller grundprincipen i miljöbalken att förorenaren ska betala och regleringen i 2 kap. 8 § och 10 kap. miljöbalken oavsett om verksamheten eller åtgärden har skett utom detaljplanelagt område där kommunen är huvudman eller inte.

Stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret instämmer i Naturvårdsverkets bedömning att kommunernas renhållningsåtgärder idag i huvudsak utgår från att olägenheter för människors hälsa ska hindras samt att krav som kan ställas i fråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet ska uppfyllas. Kontoret stöder förslaget att ansvaret bör utökas till att även skada på växt- och djurliv och naturmiljön i övrigt ska undvikas i skäligen utsträckning.

Trafikkontoret

Trafikkontoret tjänsteutlåtande daterat den 20 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontorets åsikt är att fokus bör ligga på efterlevnaden av lagen i stället för att utöka kommunernas ansvar för städning och renhållning. I annat fall riskerar signalen till medborgarna bli att områden städas oberoende av vem som skräpat ner. I enlighet med annan miljölagstiftning bör ansvaret fortsättningsvis ligga på förorenaren.

Trafikkontoret anser också att de förslag som presenteras i redovisningen måste konsekvensanalyseras och utredas för att beskriva kostnader och andra effekter av förslagen innan förslagen kan bedömas. Andra styrmedel bör diskuteras och utvärderas. Kontoret har svårt att se vilken ökad nytta förslagen skulle innebära och anser att andra styrmedel kan vara mer effektiva. Här finns exempel som minskad användning av plastpåsar, informationsinsatser och utökad pant på plastflaskor och returglas.

Trafikkontoret har svårt att se fördelarna med att föra över delar av lagen till miljöbalken.

Nedskräpningsboten

Trafikkontoret instämmer i bedömningen att nedskräpningsboten har sin styrka i signalvärdet snarare än i hur många böter som delas ut och att det är viktigt att behålla nedskräpningsboten för att förenkla polisens arbete och avlasta rättsväsendet.

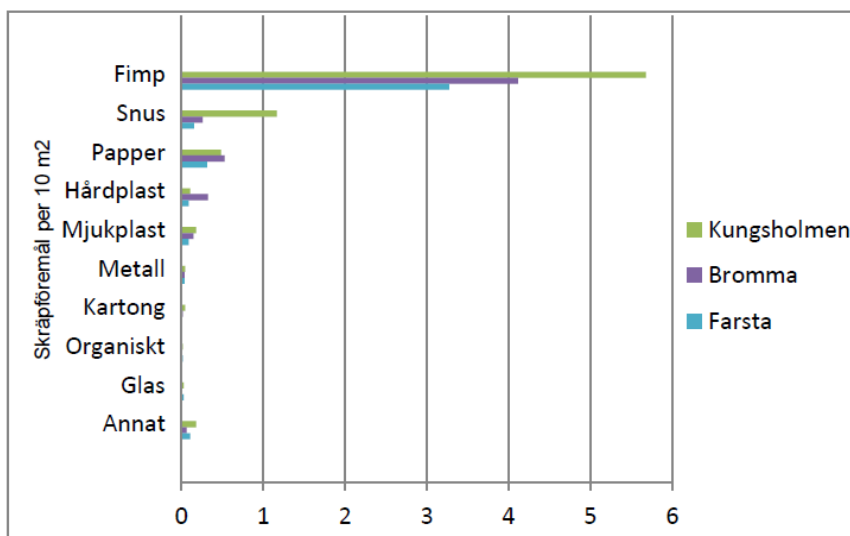
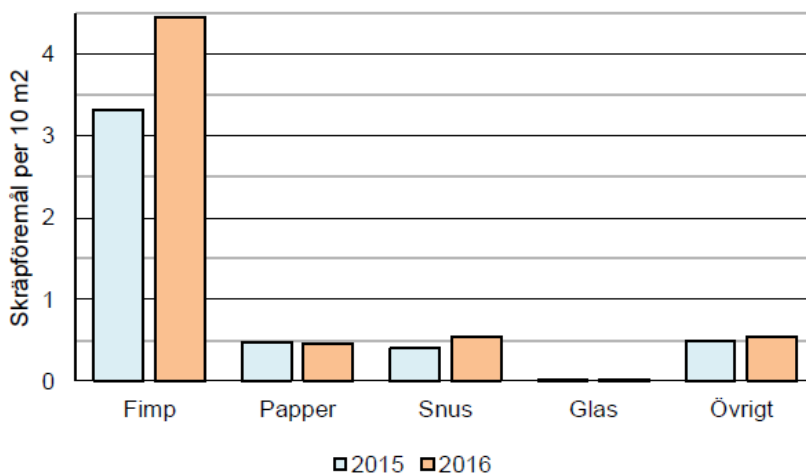
Kontoret anser att det vore både problematiskt och olämpligt att införa miljösanktionsavgift för nedskräpning eftersom det, som Naturvårdsverket skriver, inte finns någon naturlig tillsynsmyndighet som skulle kunna ta hand om den uppgiften.

Däremot anser Trafikkontoret att det finns ett behov av att straffbelägga även mindre allvarlig nedskräpning som cigarettfimpar och godispapper eftersom dessa slängs i stor utsträckning och sammantaget har en miljöpåverkan. Särskilt tobaksvaror som cigarettfimpar

och snus har en miljöpåverkan eftersom dessa inte bara slängs på marken i stor omfattning utan dessutom innehåller giftiga ämnen som inte återfinns i annat skräp.

Trafikkontoret tror dessutom att ett generellt straffbeläggande av nedskräpning kan vara en fördel både för signalvärdet och för polisens arbete eftersom det inte behöver göras någon bedömning av om nedskräpningen är tillräckligt allvarlig för att bestraffas.

Resultatet av de skräpmätningar som Trafikkontoret gjort visar en ökning av antal skräp från 4,71 (2015) till 6,03 (2016) per 10 kvadratmeter. Fimpar är det enskilt största antalet skräp som återfinns på allmän plats. Fimpen är också det skräp som utgör den största ökningen när det gäller nedskräpning.

Nationellt förebyggande arbete

Trafikkontoret har förståelse för att Naturvårdsverket anser att en ändring av finansieringen av attityd- och beteendeinsatser inte bör låsas fast i dagsläget med tanke på att frågan om ett utökat producentansvar utreds på EU-nivå.

Kontoret anser dock att det nationella förebyggande arbetet är mycket viktigt för att stävja nedskräpning. Det är viktigt att medborgarna har den kunskap som behövs för att förstå konsekvenserna av nedskräpning men också att de påminns om det gemensamma ansvaret för allas trivsel och miljö. Det är därför viktigt att de som arbetar med dessa frågor, oavsett i vilken form det sker, får tillräckliga resurser och förutsättningar för att kunna göra

ett bra jobb. För att undvika en negativ trend gällande nedskräpningen är det viktigt med ett gediget förebyggande arbete i kombination med skarpa sanktioner.

Finansieringsformer för marint skräp

Trafikkontoret instämmer i förslaget att extra medel till städning av stränder behövs. Kontoret anser att en särskild statlig stödform är rimlig för strandstädning av marint och skräp i andra större vattenområden. Bidrag för strandstädning bör endast införas under LOVA-bidraget om motsvarande ökad finansiering tillskapas för att inte konkurrera med åtgärder mot övergödning.

Skador på naturmiljö och växt- och djurliv

Det är rimligt att ansvaret för städning, i enlighet med utredningens förslag, utvidgas till att omfatta även skador på växt- och djurliv samt naturmiljö. Dock behöver formuleringar och förslagen utredas, bland annat med avseende på hur skada på växt- och djurliv och naturmiljön ska bedömas.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2017 följande.

Förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som remissvar till kommunstyrelsen, trafikroteln.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Det framgår tydligt att finansieringen är oklar tillika i vilken omfattning det eventuellt skulle drabba stadsdelen med ett utökat ansvar. Det innebär att det är svårt att ta ställning till vad förslagen innebär kostnadsmässigt och prioriteringsmässigt.

Förvaltningen anser dock att den redan idag tar ett stort ansvar för renhållningen med en upphandlad funktionsentreprenad vilket innebär att skräp inte får förekomma, papperskorgar får inte vara mer än 80% fyllda och plockstädning ska utföras så att inget synligt skräp får förekomma i välbesökta områden.

En stor del av remissen handlar om städning av stränder. Ingen årlig städning utförs i stadsdelen längs stränderna men utförs på beställning enligt lämnade å-priser. Det gäller endast en kortare remsa vid Magelungen samt längs med Årtaskogen. Förvaltningen upplever inte detta som ett problem möjligen på grund av den lilla skalan. Sommartid krävs en ökad frekvens. Möjlighet att inkludera nedskräpning i statligt LOVA-bidrag anser förvaltningen vara mycket positivt för att hålla våra stränder rena och fina.

Förvaltningen anser vidare att det ökade problemet i stadsdelen snarast består i tjuvtippning och en ökad grad av hushållssopor i papperskorgarna. Det handlar till viss del om attityd- och beteendefrågor men en kartläggning av möjlighet att tippa avfall borde genomföras. Finns det goda möjligheter att göra sig av med tippmassor på ett lagligt och lättillgängligt sätt så borde det finnas mindre anledning att tippa massor olagligen i skog och mark.

Förvaltningen ställer sig positiv till att ett förtydligande görs gällande ansvar och finansiering då vi instämmer i upplevelsen att nedskräpningen har ökat. Det är emellertid en stor del av remissen som berör förvaltningen indirekt och handlar om exempelvis polisiära insatser. Där har förvaltningen inga synpunkter. Den befintliga grönstrukturen som bevaras får allt större betydelse då det förtätas allt mer i stadsdelen. Att utöka ansvaret till att även innefatta ekologiska värden ser förvaltningen därför som positivt.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 februari följande.

1. Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens remissvar.
2. Omedelbar justering.

Ersättaryttrande gjordes av Anton Roos (KD), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Utmaningen med ökad nedskräpning är global och det är positivt att Naturvårdsverket ser över arbetet för att minska nedskräpning i Sverige.

Förvaltningen har sedan 2014 drivit ett projekt kring attityd- och beteendeförändring gällande nedskräpning och den faktiska nedskräpningen har sedan dess minskat på de områden där skräpmätningar har genomförts. Samtidigt har nöjdheten ökat i stadsdelsnämndsområdet gällande upplevelsen av att området är välskött. Förvaltningen har också varit med och tagit fram en metod för skräpmätning inom EU. Förvaltningen ligger i framkant och har lyfts fram av Håll Sverige Rent som ett av landets goda exempel.

Förvaltningen anser att det är av allra största vikt att det finns statliga medel att söka för att arbeta med attityd- och beteendefrågor. Förvaltningen bedömer att det är den insats som kan bidra till störst förändring men också att sådant arbete till stor del kräver en lokal kontext vilket inte kan uppnås genom ett eventuellt övergripande producentansvar.

Förvaltningen anser vidare att det borde vara möjligt att bötfälla individer som kastar cigarettfimpar på marken då det är det allra vanligaste förekommande skräpet samtidigt som cigarettfimpar är skadliga för miljön.

Förvaltningen ställer sig positiva till att gaturenhållningslagen ses över. Om kommunernas ansvar för renhållning utökas förväntas förvaltningens kostnader öka och förvaltningen anser att det borde finnas statliga medel att söka för åtgärder gällande utökad renhållning.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2017 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att de förslag som framförs i huvudsak är bra. Östermalms stadsdelsområde kommer inte nämnvärt att påverkas av förslagen då området inte innehåller några större områden icke planlagd mark där bristande städning är ett problem.

Förvaltningen vill framförallt framföra att det behövs ett bättre kunskaps- och statistikunderlag kring nedskräpningen i Sverige. Vad kommer egentligen skräpet ifrån och vilka komponenter består det av? Nationell kunskap och statistik skulle kunna samlas in och sammanställas av Naturvårdsverket. Det är olämpligt att ändra på regler och lagar enbart baserat på folks upplevelse. En förändrad upplevelse kan likaväl baseras på en förändrad attityd, t.ex. minskad tolerans.

Parkmiljöavdelningen norra innerstaden har prövat den metod för skräpmätning som

Naturvårdsverket refererar till och som finns utförligt beskriven i Naturvårdsverkets rapport 6551, *Strategiskt arbete för minskad nedskräpning*. Förvaltningen anser att resultatet av mätningen inte tillförde någon ny kunskap om skräpets beskaffenhet eller mängd varför arbetet avslutades. Förvaltningen är beredd att pröva andra metoder som bidrar till en bättre nationell jämförelsestatistik.

Angående de frågor som utretts.

1. *Frågan om den s.k. nedskräpningsboten har haft den effekt som lagstiftarna avsåg när den infördes 2011.*

Förvaltningen anser att nedskräpningsboten är ett bra verktyg i arbetet mot nedskräpning. Den är avskräckande och samtidigt snabb, smidig och enkel. Att anställa kommunala vakter skulle, som Naturvårdsverket skriver, inte hjälpa till att öka antalet utfärdade böter eftersom även de måste ta personer på bar gärning. Förvaltningen anser inte heller att alternativet att införa en administrativ avgift är bra då detta tillför mer administrativt arbete och motverkar snabbheten. Förvaltningen instämmer i Naturvårdsverkets resonemang att det inte bör införas böter för fimpas, tappade kvitton och äppelskruttar då sanktionen inte står i proportion till brottet.

En nationell kampanj om nedskräpningsboten vore dock önskvärd då det nu gått några år sedan den infördes och den fallit ur folks minne. Kampanjen bör samordnas av Naturvårdsverket.

2. *Säkerställande av nationellt förebyggande arbete.*

Förvaltningen är positiv till ett utökat producentansvar som kan finansiera informationskampanjer och beteendepåverkande arbete.

Att på något sätt säkerställa en längre tids finansiering till alla de organisationer som arbetar med frågan, som Håll Sverige Rent, är också positivt, för att de ska kunna bedriva ett effektivt arbete.

3. *Om alternativa finansieringsformer behövs för hanteringen av marint (ilandflutet) skräp*

Förvaltningen är positiv till statligt bidrag till strandstädning i kommuner som drabbas extra hårt av ilandflutet skräp. Dock bör bidraget inte knytas till ett visst geografiskt läge utan delas ut utifrån behov, d.v.s. att vilken kommun som helst i Sverige, som kan visa på en extraordinär situation bör kunna söka bidrag.

4. *Om lagen om gaturenhållning och skyltning behöver ändras*

Det är positivt att det föreslås att kommunerna får ett tydligt utpekad slutligt ansvar, så att städning som annars inte skulle utföras blir och gjord. Detta torde leda till att städning alltid utförs om behov finns. I de fall där tveksamheter om ansvarsfördelning tidigare gjort att städningsinsatser dragit ut på tiden, kommer dessa regeländringar kunna snabba på den processen, vilket också är syftet med förslaget.

Frågor som förvaltningen önskar ytterligare förtydliganden kring:

- Hur sanering och städning efter illegala bosättningar eller tältläger, tjuvtippning av större mängder avfall samt skrotbilar, övergivna båtar och båtvrak ska hanteras,

- Om kommunerna i efterhand kan driva en ersättningsprocess från den ansvarige om denna brustit i sitt ansvar,

- Hur ett misstänkt systematiskt missbruk från en fastighetsägares sida ska hanteras av kommunen.

Förvaltningen är positiv till förändringen av lagen som medför att de delar som hanterar skyltning flyttas över till plan- och bygglagen, PBL. Det är bra om lagen reglerar även skyltning med hjälp av uppställda fordon utmed våra vägar. I samband med en sådan uppdelning bör lagen byta namn, förslagsvis till *Renhållningslagen*. I denna bör det förtydligas vad som är att anse som farligt för djur och natur, som i dag inte anses vara skadligt för människor.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande den 20 februari har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Nedskräpning är ett problem då skräp hamnar i vattnet via gatubrunnar och ledningssystem och hamnar i reningsverk eller recipient och utgör en miljöfarlig verksamhet.

Förutom de rent förorenande effekterna i den yttre miljön orsakar skräp stopp i ledningssystemen och påverkar flöden, vilket leder till underhållsproblem och kostnader. Kostnaden för att hantera gallerrens (det som fastnar i reningsverkets galler som avskiljer skräp i det inkommande vattnet) är betydande.

Stockholm Vatten är positiva till Naturvårdsverkets förslag, särskilt åtgärderna om möjlighet till bidrag för informationskampanjer och till en tydligare lagstiftning om ansvar för att ta hand om skräp.

Stockholm Vatten anser dock att myndigheterna inte ska ge upp de möjligheter nedskräpningsboten kan ge genom en bättre tillsyn (*bilaga 1*).

Koncernledningens synpunkter

Stockholm Vatten och Avfall AB ansvarar för Stockholms stads vattenförsörjning, avloppsrening samt avfallshantering. Bolaget är således den aktör inom koncernen Stockholms Stadshus AB som är huvudansvarig för de frågor som Naturvårdsverket utrett.

Naturvårdsverkets förslag om utökat ansvar för renhållning utanför detaljplanelagt område samt skydd mot växt och djurliv kommer att medföra ökade kostnader för rikets kommuner. Utredningen anför att omfattningen av de ökade kostnaderna inte kunnat bedömas inom utredningens uppdrag. Olika geografiska förutsättningar kommer dock sannolikt medföra varierande ekonomiska konsekvenser. Koncernledningen anser mot bakgrund av detta, att finansieringen av dessa ska utredas på motsvarande sätt som gjorts avseende finansieringen av strandstädning på Bohuskusten.

Naturvårdsverket anser att en finansiering av nationellt förebyggande arbetet med attityd och beteendefrågor inte bör lösas i dagsläget med hänvisning till pågående förhandlingar i EU om en utökning av producentansvaret. Koncernledningen ser dock att en extern opartisk finansiering kan innebära fördelar då information och eventuella kampanjer skulle kunna drivas långsiktigt och samordnat med flera berörda parter och därmed ge en större effekt.

Koncernledningen delar i övrigt Stockholm Vatten och Avfall ABs synpunkter och har inget ytterligare att anföra.

Reservationer m.m.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Ersättaryttrande gjordes av Anton Roos (KD) enligt följande.

För Kristdemokraterna är det viktigt att ha fortsatt hög ambition för skötsel och underhåll av stadsmiljön i Skärholmen. Parker och grönområden ska vara attraktiva, trygga och välskötta för både invånare och besökare, med plats för lek, spontanidrott och avkoppling, men också för andra aktiviteter som Skärholmsborna efterfrågar. Det är av stor vikt att de allmänna ytorna är rena, trygga och säkra. Nedskräpningsboten är ett steg på rätt väg; inte minst eftersom den sänder ett tydligt budskap om att nedsmutsning inte är acceptabelt. Dock förloras en del av poängen som nedskräpningsboten skall ha i och med att vissa mindre objekt undantas. Kristdemokraterna skulle förorda om även mindre skräp omfattades av nedskräpningsboten. Detta skulle göra regelverket mer pedagogiskt och lättförståeligt för medborgarna.